

Köy Enstitüleri Konusunda Yapılmış Araştırmaların Değerlendirilmesi: 2011-2020 Lisansüstü Tezler

Evaluation of Researches Concerning Village Institutes: 2011-2020 Postgraduate Theses

Hacı Hüseyin TAŞAR¹

¹Doç. Dr., Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, Eğitim Fakültesi, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye, hhtasar@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0001-9563-0440>)

Geliş Tarihi: 04.08.2021

Kabul Tarihi: 26.06.2022

ÖZ

Bu araştırmada amaç, Türkiye’de kurulan Köy Enstitülerini son 10 (2011-2020) yılda yapılmış lisansüstü tezlerinin genel bir eğilimini belirlemektir. Bu amaçla çalışma grubunda yer alan lisansüstü tezler; içerik, yıl, düzey, üniversite, enstitü ve anabilim dalı değişkenleri açısından incelenmiştir. Bu değişkenlerle ilgili olarak “Lisansüstü tez çalışmalarında ele alınan konular nelerdir? lisansüstü tez araştırmalarının yıllara ve düzeye (yüksek lisans ve doktora) göre dağılımı nasıldır, lisansüstü tezlerin üniversiteye, enstitüye ve anabilim dallarına dağılımı nasıldır?” sorularına cevap aranmıştır. Araştırma tarama modelinde desenlenen betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu son 10 (2011-2020) yılda Köy Enstitüleri konusunda hazırlanan lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki tezlere ulaşmak için Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi İnternet sitesinde (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>) taramalar yapılmıştır. Yapılan arama sonucunda 34’ü yüksek lisans ve 7’si doktora tezi olmak üzere toplam 41 tez incelenmiştir. Çalışmada doküman incelemesi yoluyla toplanan veriler, betimleyici analiz araçlarından yüzde, frekans değerleriyle açıklanmıştır. Araştırmada tez çalışmalarının daha çok devlet üniversiteleri bünyesinde ve büyük oranda sosyal bilimler enstitüleri ve eğitim bilimleri anabilim dallarında yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Köy Enstitüleri konusunda yapılan doktora tezi sayısının oldukça düşük düzeyde kaldığı belirlenmiştir. Köy Enstitüleri konusunda doktora düzeyinde çalışmaların teşvik edilmesi ve yapılacak çalışmalarda, mevcut öğretmen yetiştirme sürecine pedagojik kazanımlar katacak konulardan/ temalardan seçilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Köy enstitüleri, lisansüstü, içerik analizi, tezler.

ABSTRACT

The aim of this research is to determine a general trend of postgraduate theses made in 10 (2011-2020) years, directly dealing with Village Institutes established in Turkey. For this purpose, the postgraduate theses in the study group were examined in terms of subject / content, year, level, university, institute and department variables. Regarding these variables, what are the topics covered in postgraduate thesis studies? What is the distribution of postgraduate thesis research by years and levels (master and doctorate)? How is the distribution of postgraduate theses among universities, institutes and departments? Answers to questions were sought. The research is a descriptive study designed in a survey model. The study universe of the research consists of the postgraduate theses prepared in the last 10 (2011-2020) years on Village Institutes. In order to reach the theses in the study population, various searches were made on the National Thesis Center website of the Council of Higher Education (YÖK) (<https://tez.yok.gov.tr/NationalTezMerkezi/>). As a result of the search, 43 theses were found. In the study, the data collected through document review were explained with percentage and frequency values from descriptive analysis tools. The thesis studies were mostly carried out within the body of state

universities, the studies were mostly conducted by social sciences institutes and educational sciences department. It has been concluded that the branches were made. It can be suggested to encourage doctoral studies on Village Institutes and to select topics/themes that will add pedagogical gains to the current teacher training process.

KeyWords: Village institute, thesis, graduate thesis, thesis evaluation.

GİRİŞ

İyi bir eğitim için çağdaş donanımlara sahip okullara ve nitelikli öğretmenlere ihtiyaç vardır. Nitelikli öğretmenlerin yetişmesi eğitim kurumların sahip olduğu kurumsal değerlerle yakından ilişkilidir. Nitelikli öğretmene sahip toplumlar, öğretmen yetiştirme konusunda zengin bir geçmişe ve deneyime sahiptirler. Bu bağlamda öğretmen yetiştirme sürecinde süreklilik ve yenilik büyük önem arz etmektedir.

1940'larda toplumsal kalkınma açısından kırsalda yaşayan insanların sağlık, tarım ve el sanatlarıyla ilgili konularda beceri kazanması sosyal ve kültürel bakımdan yetiştirilmesi gerekiyordu. Köylerde yaşayan çocukların temel eğitimini sağlayacak ve köylerin sosyal, ekonomik kalkınmasına katkıda bulunacak, köy şartlarına kolay uyum sağlayacak ve atanacağı köyde uzun süre çalışacak öğretmenlerin yetiştirilmesi kaçınılmaz görünüyordu. Bu amaçla önceki tecrübelerden de yararlanarak "Köy Enstitüsü" adıyla yeni eğitim kurumlarının açılması kararlaştırıldı (Kartal, 2008).

Türkiye'de Köy Enstitüleri, Cumhuriyetin ilk yıllarında kırsal kesimin eğitim ve kalkınma sorununa pratik bir çözüm aramak amacıyla, dünyanın çeşitli ülkelerinden faydalanarak Türkiye'ye özgü bir modelle açılan eğitim kurumlarıdır (Kirby, 1962; Koç, 2020). Köy Enstitüleri'nde, 17 Nisan 1940 yılında çıkarılan Köy Enstitüleri Kanununa göre öğrencilerini köylerden alarak, içinde buldukları ortamdan uzaklaştırmadan onları köy hayatının içinde yetiştirmek amaçlanmıştır (Türer, 2006: 2). Bu amaçla; İzmir-Kızıllı Köy Enstitüsü, Eskişehir-Çifteler Köy Enstitüsü, Lüleburgaz-Keprtepe Köy Enstitüsü, Kastamonu-Gölköy Köy Enstitüsü, Malatya-Akçadağ Köy Enstitüsü, Antalya-Aksu Köy Enstitüsü, Ladik-Akpınar Köy Enstitüsü, Adapazarı-Arifiye Köy Enstitüsü, Vakfıkebir-Beşikdüzü Köy Enstitüsü, Kars-Cılavuz Köy Enstitüsü, Bahçe-Düziçi Köy Enstitüsü, Isparta-Gönen Köy Enstitüsü, Balıkesir-Savaştepe Köy Enstitüsü, Kayseri Pazarören Köy Enstitüsü Ankara-Hasanoğlan Köy Enstitüsü, Konya-Ereğli-İvriz Köy Enstitüsü, Yıldızeli-Pamukpınar Köy Enstitüsü, Erzurum-Pulur Köy Enstitüsü, Ergani-Dicle Köy Enstitüsü, Aydın-Ortaklar Köy Enstitüsü, Van-Erciş olmak üzere toplam 21 adet köy enstitüsü açılmıştır. Köy Enstitülerinin faaliyetlerine 27 Ocak 1954 tarihinde çıkarılan bir kanunla son verilmiştir (Ezer, 2020).

Köy Enstitüleri genellikle şehir ve kasabaların dışında demiryoluna veya karayoluna yakın köy ve köylerin ortasında kurulmuşlardır (Şeren, 2008: 213). Bu tür yerlerin tercih edilme nedeni, köyde ikamet edecek öğretmen adaylarını köy çocukları arasında seçmektir (Aytaç, 2020; Akyüz, 2012). Köy Enstitülerinin kuruluşlarında; devlete ait tarım arazisinin olması, arazinin verimli, işlenmesinin kolay olması, seçilen yerin 2-3 il için bölge merkezi olmasına, elverişli, hava ve su bakımlarından sağlık koşullarına uygun yerler olması dikkate alınmıştır (Gedikoğlu, 1971).

Köy Enstitüleri, üretici, yeni fikirlere açık, katılımcı, demokratik, dayanışmayı destekleyen, kültür ve sanatı temel alan bir eğitim anlayışı benimsenmiştir (Çoban, 2011: 450). Köy enstitülerin öğretim programını köy şartlarına ve gereksinimlerine göre düzenlemek amacıyla TBMM'de 17 Nisan 1940 tarihinde 3803 sayılı "Köy Enstitüleri Kanunu" çıkarılmıştır. Söz konusu bu kanunda Köy Enstitülerinin amacı; köye kolay uyum sağlayabilecek öğretmenler yetiştirmek, köye rehberlik ve liderlik yapabilecek donanımda öğretmenler göndermek; eğitim yoluyla köylüleri bilinçlendirerek tarımdan yüksek kalite ve

verim elde etmek; halka okuma yazma öğretmenin yanı sıra halkın bilinçlenmesini sağlamak ve köy halkının sosyal, ekonomik ve kültürel yönlerini geliştirerek kalkınmalarına yardımcı olmak (Akar, 2011), şeklinde sıralanmıştır.

Köy Enstitülerinde 1943, 1947 ve 1953 tarihli üç öğretim programı uygulanmıştır. 1943, 1947 ve son olarak da 1953 yıllarında yapılan program değişiklikleri köy enstitülerinin yapısını değiştirmeye yönelik çalışmalar olarak algılanabilir. Özellikle 1947 yılında yapılan değişiklikler bir anlamda köy enstitülerinin kapatılması yolunda bir adımın atıldığı anlamına gelebilir (Elpe, 2014). Köy Enstitülerin ilk resmi öğretim programı 1943 yılında yayımlanmıştır (Binbaşıoğlu, 1993: 43). Bu programa göre, beş yıl süren öğretim döneminin yarısı kültür derslerine, dörtte biri tarım dersleri ve çalışmalarına, dörtte biri de teknik derslere ayrılmıştır (Kalyoncuoğlu, 2010). Köy Enstitülerinin programlarına; tarih, coğrafya, edebiyat gibi teorik dersler kadar; ziraat, tarım, hayvancılık, marangozluk gibi uygulama dersleri de konmuştur. Bu derslerdeki temel amaç öğretmen adaylarına meslek bilgisinin yanı sıra temel beceriler de kazandırmaktır (Erdem, Kıran ve Kırmızı, 2011).

Enstitülerde, öğretmen adaylarına öğretim tekniklerinin yanı sıra temel bilgi ve beceriler de kazandırılarak, köylerde sadece çocukların eğitimiyle değil, aynı zamanda ilk yardım, ziraat, halı-dokuma, yapı işleri, ağaç işleri kooperatif yönetimi gibi konularda köylünün eğitim de amaçlanmıştır (Ulusavaş, Şahin, Dündar ve Özçelik, 2006). Bu özelliklerden dolayı bu kurumlara “Okul” yerine “Enstitü” adı verilmiştir (Yücel, 1993).

Köy Enstitüleri konusunda çok sayıda tez çalışması yapılmıştır. Ancak yapılan bu çalışmaların birbirinden habersiz ve dağınık olduğu görülmektedir (Koç, 2020). Söz konusu bu çalışmaların bir bütün olarak değerlendirilmesi ne ihtiyaç vardır. Köy Enstitüleri konusunda yazılan makale ve tez çalışmalarını bir bütünsel açıdan değerlendirmek sonraki çalışmalara zemin oluşturması açısından önemli görülmektedir. Araştırma grubunda yer alan tezlerden 2010 yılına kadar olanlar Koç (2020) tarafından çalışıldığından, bu çalışmada 2011-2020 yılları arasında yapılmış lisansüstü tezler incelenmiştir.

Bu araştırmanın temel amacı Türkiye’deki üniversitelerde Köy Enstitüleri konusunda yapılan lisansüstü tezlerin genel bir profilini çıkarmaktır. Bu amaca ulaşmak için Köy Enstitüleri konusunda hazırlanmış/ yazılmış lisansüstü tezler belirli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Lisansüstü tez çalışmalarında konuların dağılımı ne şekildedir?
- Lisansüstü tez çalışmalarının yıllara ve düzeye (yüksek lisans ve doktora) dağılımı nasıldır?
- Lisansüstü tez çalışmalarının üniversite, enstitü ve anabilim dallarına dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmaya ilişkin veriler, doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırma konusuna ilişkin belgelere ulaşılması, incelenmesi ve sentezlenmesi işlemlerini içermektedir (Karasar, 2007, Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çalışmada doküman incelemesi yoluyla toplanan veriler, betimleyici analiz araçlarından yüzde, frekans değerleriyle açıklanmıştır. Araştırma grubunda yer alan tezlerden 2010 yılına kadar olanlar Prof. Dr. Nurgün KOÇ tarafından çalışıldığından, bu araştırmanın çalışma grubunu 2011-2020 yılları arasında hazırlanan tezlerden oluşturulmuştur. Çalışma grubundaki tezlere ulaşmak için

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi İnternet sitesinde (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>) taramalar yapılmıştır.

Tarama işlemi gelişmiş tarama butonu tıklanarak, aranacak kelime: “köy enstitüleri”, aranacak alan: “tez adı”, arama tipi: “içinde geçsin”, yıl: “2011-2020”, tez türü: “yüksek lisans” ve “doktora”, izin durumu: “izinli” seçenekleri işaretlenerek yapılmıştır. Yapılan arama sonucunda 43 teze ulaşılmıştır. Bu tezlerden 2 tanesi araştırma kapsamına girmediğinden (Köy Enstitüleri başlığı üzerinden farklı konular çalışıldığından) çalışma grubuna alınmamıştır. Araştırmaya ilişkin veriler 41 tezden üretilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’de kurulan Köy Enstitülerini doğrudan konu edinen ve 10 (2011-2020) yılda hazırlanan lisansüstü tezler oluşturmaktadır.

Araştırmaya ilişkin veriler “Tez İnceleme Formu” kullanılarak toplanmıştır. “Tez İnceleme Formu” geliştirme aşamasında benzer amaçlı yapılan çalışmalar incelenmiştir. İncelenen çalışmalardan elde edilen veriler iki uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan alınan görüş ve öneriler çerçevesinde araştırmacı tarafından “Tez İnceleme Formu” oluşturulmuştur. “Tez İnceleme Formu” kullanılarak toplanan veriler, Excel paket programına aktarılarak çözümlenmiştir. Yapılan çözümlenme sonucunda edilen bulgular tablo haline getirilerek, frekans ve yüzde değerleriyle birlikte bulgular kısmında sunulmuştur.

BULGULAR

Araştırmanın; “Lisansüstü tez çalışmalarında ele alınan konular genel olarak nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Lisansüstü tezlerin çalışma konularına dağılımı

Çalışma Konuları	f	%
Köy Enstitüsü örnekleri	9	22
Köy Enstitülerinin eğitim felsefesi	6	14,6
Köy Enstitüleri projesini değerlendirme	5	12,2
Köy Enstitülerinin köy kalkınması üzerindeki etkileri	4	9,6
Köy Enstitülerine yönelik eleştirilerin analizi	3	7,3
Köy Enstitüleri ve İmam Hatip okullarının işlevleri	2	4,9
Köy Enstitülerinin kadın eğitimine etkileri	2	4,9
Köy Enstitülerinin kapatılma nedenleri	2	4,9
Köy Enstitülerinin toplum kalkınmasındaki yeri	2	4,9
Köy Enstitülerinin Türk Eğitim Tarihindeki yeri ve önemi	2	4,9
Köy Enstitülerinin ulusallaşma sürecine katkıları	2	4,9
Öğrenci görüşlerine göre köy enstitüleri	2	4,9
Toplam	41	100

Tablo 1’e göre lisansüstü tezlerde daha çok “Köy Enstitüsü örnekleri” konusu çalışılmıştır. Lisansüstü tezlerde “Köy Enstitülerinin eğitim felsefesinin analizini amaçlayan çalışmalar ise ikinci sırada yer almıştır. Üçüncü sırada ise “Köy Enstitüleri projesini değerlendirme” amacına dönük çalışmalar yer almıştır.

Araştırmanın; “Köy Enstitüleri konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarının yıllara ve yazılan tezin düzeyine göre (yüksek lisans ve doktora) göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Tablo 2 ve Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 2. Lisansüstü tezlerin yıllara dağılımı

Yıl	2011- 2012	2013- 2014	2015- 2016	2017- 2018	2019- 2020	Toplam
f	6	3	3	11	18	41
%	14,6	7,3	7,3	26,8	44	100

Tablo 2’ e göre Köy Enstitüleri konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarında 2017 yılından itibaren önemli bir artışın olduğu görülmektedir. 2019- 2020 yıllarında yazılan tez sayısı, toplam tez sayısının neredeyse yarısı kadardır. Bu bulgudan hareketle son 4 yılda (2017-2020) Köy Enstitüleri konusuna ilginin arttığı görülmektedir. Bu durum, son yıllarda öğretmen yetiştirme sürecine getirilen eleştiri ve çözüm önerileriyle açıklanabilir. Bu bulgudan hareketle Köy Enstitüleri konusunun akademik çevrenin gündeminde tekrar yer edindiği söylenebilir.

Köy Enstitüleri konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmaların yıllara dağılımında ortaya çıkan bir başka bulgu ise 2019- 2020 yıllarında hazırlanan tezlerin hemen hemen yarısı 2020 yılında üretilmiştir. Bu artış Covid-19 salgını nedeniyle araştırmacıların daha çok arşiv araştırmalarına yönelmeleriyle ilişkili olabilir. Çalışma grubunda yer alan tezlerin lisansüstü düzeyine dağılımı Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Tezlerin lisansüstü düzeyine dağılımı

Düzye	f	%
Yüksek Lisans	34	82,9
Doktora	7	17,1
Toplam	41	100

Tablo 3’ e göre Köy Enstitüleri konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğu yüksek lisans düzeyinde yapılan çalışmalardır. Doktora düzeyinde yapılan çalışmalarının oranı ise düşük düzeyde seyretmektedir. Bu durum üniversite bünyelerinde yer alan yüksek lisans programlarının ve bu programlara devam eden öğrenci sayılarının çokluğu ile açıklanabilir.

Araştırmanın; “Köy Enstitüleri konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarının üniversite, enstitü ve anabilim dallarına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yönelik bulgular Tablo 4, Tablo 5 ve Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 4. Lisansüstü tezlerin üniversitelere dağılımı

Üniversite	f	%
İstanbul Üniversitesi	4	9,8
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	3	7,3
Ankara Üniversitesi	2	4,9
Atatürk Üniversitesi	2	4,9
Atılım Üniversitesi	2	4,9
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2	4,9
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	4,9
Necmettin Erbakan Üniversitesi	2	4,9
Adnan Menderes Üniversitesi	1	2,4
Akdeniz Üniversitesi	1	2,4
Aksaray Üniversitesi	1	2,4
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	1	2,4
Başkent Üniversitesi	1	2,4
Boğaziçi Üniversitesi	1	3,7
Bursa Uludağ Üniversitesi	1	2,4

Giresun Üniversitesi	1	2,4
İstanbul Aydın Üniversitesi	1	2,4
Karabük Üniversitesi	1	2,4
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	2,4
Maltepe Üniversitesi	1	2,4
Marmara Üniversitesi	1	2,4
Mersin Üniversitesi	1	2,4
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	1	2,4
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	1	2,4
Osmangazi Üniversitesi	1	2,4
Selçuk Üniversitesi	1	2,4
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	1	2,4
Trabzon Üniversitesi	1	2,4
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	2,4
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	1	2,4
Toplam	41	100

Tablo 4'e göre Köy Enstitüleri konusunda yapılan lisansüstü tezler çoğunlukla devlet üniversitelerinden üretilmiştir. Bu bağlamda birinci sırada İstanbul Üniversitesi (4), ikinci sırada ise Ondokuz Mayıs Üniversitesi (3) yer almıştır. Üçüncü sırayı ise biri özel olmak üzere toplam 6 üniversite paylaşmıştır.

Tablo 5. Lisansüstü tezlerin enstitülere dağılımları

Enstitü	f	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	23	56,1
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	14	34,1
Eğitim Enstitüsü	2	4,9
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü	1	2,4
Fen Bilimleri Enstitüsü	1	2,4
Toplam	41	100

Tablo 5'e göre Köy Enstitüleri konusunda hazırlanan lisansüstü tezler ağırlıklı olarak sosyal bilimler enstitüsü bünyesinde çalışılmıştır. Bu durum pek çok üniversitede eğitim fakültelerinin lisansüstü bölümünün veya eğitim bilimleri enstitüsünün olmaması ile açıklanabilir.

Tablo 6. Lisansüstü tezlerin anabilim dallarına dağılımı

Anabilim Dalı	f	%
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı	7	17,1
İlköğretim Anabilim	5	12,2
Kamu Yönetimi Anabilim Dalı	4	9,8
Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı	4	9,8
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı	2	4,9
Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı	2	4,9
Tarih Anabilim Dalı	2	4,9
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı	2	4,9
Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı	2	4,9
Hayat Boyu Öğrenme Anabilim Dalı	2	4,9
Cumhuriyet Tarihi Anabilim Dalı	1	2,4
Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı	1	2,4

Felsefe Anabilim Dalı	1	2,4
İktisat Anabilim Dalı	1	2,4
İletişim Bilimleri Anabilim Dalı	1	2,4
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı	1	2,4
Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalında	1	2,4
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı	1	2,4
Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı	1	2,4
Toplam	41	100

Tablo 6'ya göre Köy Enstitüleri konusu ağırlıklı olarak Eğitim Bilimleri Enstitülerinde yer alan Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında çalışılmıştır. Bu anabilim dalını 5 çalışma ile İlköğretim Anabilim Dalı takip etmiştir. Üçüncü sırada ise aynı frekans dağılımlarıyla Kamu Yönetimi Anabilim Dalı (4) ve Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı (4) yer almıştır. Tablo 6'daki veriler, Köy Enstitüleri konusunun daha çok Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında çalışılan bir konu olduğuna işaret etmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Alinyazına yeni ve özgün araştırmalar çıkarabilmek için önceki araştırmalara ilişkin yöntem ve eğilimlerin neler olduğunun bilinmesi ve benzer çalışmalar ile oluşabilecek yığılmaların önlenmesi ve eksiklerin belirlenmesi araştırmacılara katkı sağlamaktadır (Dilek, Baysan ve Öztürk, 2018). Bu amaçla bu araştırmada, Türkiye'de kurulan Köy Enstitülerini doğrudan konu edinen ve 10 (2011-2020) yılda yapılmış 41 lisansüstü tez çeşitli açılardan betimsel yöntemle incelenmiştir. Bu araştırmada, Türkiye'de Köy Enstitüleri konusunda yüksek lisans tezlerinin sayısında 2019 yılından itibaren bir artış olduğu görülmüştür. Bu durum özel üniversitelerin tarafından da yapılmasına in sayısı ile açıklanabilir.

Benzer sonuçlar diğer alanlarda yapılan lisansüstü tez çalışmalarında da gözlenmiştir. Örneğin; Aydın ve diğerleri (2018) tarafından yapılan araştırmada; yüksek lisans düzeyinde üretilen tezlerin, doktora düzeyinde üretilen tezlere göre sayıca daha çok olduğu bulunmuştur. Bolat, (2016) tarafından yapılan bir araştırmada benzer şekilde yüksek lisans tezlerinin sayıca doktora çalışmalarından fazla olduğu tespit edilmiştir. Yüksek lisans çalışmalarının sayıca çok olması, yüksek lisans programlarının ve bu programlara alınan/ kayıtlı öğrenci sayısının çokluğu ile açıklanmaktadır (Aydın, Selvitopu ve Kaya, 2018; Bolat, 2016).

Araştırmada Köy Enstitüleri konusunda en fazla lisansüstü tez çalışmasının Türkiye'de açılan Köy Enstitüsü örnekleri üzerinde yapıldığı gözlenmiştir. Bu sonuç, lisansüstü eğitim yapan öğrencilerin çalışma konusu belirleme sürecinde yapılmış bir çalışmayı örnek almaları ile açıklanabilir. Bu tür çalışmalar, hemen hemen bütün disiplinlerde karşılaşılan bir durumdur (Küçükşüleymanoğlu, Emen ve Polat, 2019).

Araştırmada Köy Enstitüleri konusunda ulaşılan lisansüstü tezlerin büyük bir bölümünün 2017-2020 yılları aralığında hazırlandığı belirlenmiştir. Bu durumu Koç (2020), yeni açılan üniversitelerin sayısı ve bir kısım sivil toplum kuruluşlarının Köy Enstitüleri ile ilgili akademik çalışmaların teşvik edilmesiyle açıklamaktadır.

Araştırmada Köy Enstitüleri konusunda yapılan lisansüstü tezlerin daha çok devlet üniversitelerinde çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum devlet üniversitelerinin vakıf üniversiteleri karşısında sahip oldukları sayısal üstünlüğe bağlanabilir. Ülkemizde devlet üniversitesi sayısının vakıf üniversitesi sayısından fazla olması, yapılan araştırma çalışmalarının sayılarına da yansımıştır (Karakoç, Turan Ozpolat ve Kara, 2018).

Araştırmada Köy Enstitüleri konusunda en fazla lisansüstü tez çalışmasının Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlandığı görülmüştür. Bu sonuç Sosyal Bilimler

Enstitülerinin sayıca çok olmasına ve Sosyal Bilimler Enstitüleri bünyelerinde yer alan anabilim dalı çeşitliliğine bağlanabilir. Anabilim dalı bağlamında en çok tez “Eğitim Bilimleri” bünyesinde üretilmiştir. Köy Enstitüleri konusunun özellikle Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında çalışılması, öğretmen yetiştirme sürecine ilişkin sorunların bu alanda çalışan akademisyenlerin gündeminde yer alması ile açıklanabilir. Köy Enstitüleri konusu kurulduğu yıllardan günümüze sürekli dikkati çeken (Koç, 2020), üzerinde tartışılan bir konu olmuştur.

Bu araştırmanın bulgu ve sonuçları Köy Enstitülerini doğrudan konu edinen ve son 10 (2011-2020) yılda yapılmış lisansüstü tezlerle sınırlıdır. Araştırmada Köy Enstitüleri konusunda yapılan doktora tezi sayısının oldukça düşük olduğu düşünüldüğünde Köy Enstitüleri konusunda doktora düzeyinde çalışmaların teşvik edilmesi önerilebilir. Köy Enstitüleri konusunda en fazla lisansüstü tez çalışmasının Köy Enstitüsü örnekleri üzerinde yapıldığı dikkate alındığında yapılacak çalışmalarda, günümüz öğretmen yetiştirme sürecine ışık tutacak/pedagojik kazanımlar sağlayacak konuların ve temaların seçiminin teşvik edilmesi düşünülebilir.

KAYNAKÇA

- Akar, H. (2011). *Türkiye’deki köy enstitülerinin toplumsal değişmede yeri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İzmir.
- Akay, M. (2017). *Köy enstitülerinde yetişen kadın öğretmenlerin Türk toplumuna etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Akdoğan, E. M. (2016). *Köy enstitülerinde eğitim anlayışı ve tarih ve yurttaşlık bilgisi öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Akyüz, Y. (2012). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Pegem Akademi
- Ayaz, M. (2019). *Köy enstitülerinin kariyer süreci bağlamında incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Trabzon Üniversitesi, Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Aydın, A., Selvitopu, A., Kaya, M. (2018). Sınıf yönetimi alanındaki lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18,1,41-56.
- Aytaç, K. (2017). Köy Enstitüleri ve İsmayıl H. Baltacıoğlu'nun değerlendirmeleri, *Sosyoloji Konferansları*, 55, 351-367
- Başar, B., Gönül, A., Demir, M. K. (2020). Uygulaması dersine ilişkin yapılan tezlerin değerlendirilmesi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5, 220–237.
- Binbaşıoğlu, C. (1993). *Çağdaş eğitim ve köy enstitüleri: Tarihsel bir çerçeve*, İzmir Dikili Belediyesi Kültür Yayınları.
- Çoban, A. (2011). Öğretmen Yetiştirme Politikası Olarak Köy Enstitüleri Örneğinin İncelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19, 2, 449-458.
- Demircan, C. ve İnandı, Y. (2008). Köy Enstitüleri programlarında anadilinin önemi ve Türkçe eğitimi [Importance of mother tongue in Village Institutions curriculum and Turkish language education]. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4,1, 1-13.
- Dilek, A., Baysan, S. ve Öztürk, A.A (2018). Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi üzerine yapılan yüksek lisans tezleri: Bir içerik analizi çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22,2, 581-602.
- Elpe, E. (2014). “Köy Enstitüleri ve Sanat Eğitimi” [Village Institutes and Art Education], *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 4,2, 15-34.

- Erdem, A. R., Kıran, H., Kırmızı, F. (2011). Köy Enstitüleri mezunlarının öğretmen yeterliklerine ilişkin nitel bir araştırma, *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6, 1, 476-489.
- Ersil Özyüksel, G. (2007). *Cumhuriyet devrimimizin özgün eğitim kurumları köy enstitülerinde müzik eğitimi ve günümüze yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Eser, G. (2011). *Köy Enstitüleri'nde bir öncü: özgün arşivi ışığında göl köy enstitüsü*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Gedikoğlu, Ş. (1971). *Evreleri, getirdikleri ve yankalarıyla köy enstitüleri*. Ankara: İdeal Matbaası.
- Güven, S., Ceylan, O. (2017). Ulakbim'de taranan dergilerde sınıf yönetimi alanında yayınlanmış makalelere ilişkin bir farkındalık çalışması. *Journal of Awareness*, 2, 2, 43-54.
- Kalyoncuoğlu Z (2010). Köy enstitüleri'nde Hasan Ali Yücel'in yeri. *Folklor/Edebiyat*. 16(64), 237-244.
- Karakoç, B., Turan Ozpolat E. ve Kara, K. (2018). Türkiye'de öğretmen yetiştirme konusunda yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (1987-2017). *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12, 24, 313-333.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kartal, S. (2008). Toplum kalkınmasında farklı bir eğitim kurumu: Köy enstitüleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4,1, 23-36.
- Kirby, F. (1962), *Türkiye'de köy enstitüleri*. Ankara: İmece Yayınları.
- Koç, N. (2020). Türkiye'de "Köy Enstitüleri" konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin nicelik ve nitelik yönleriyle değerlendirilmesi (2010'a kadar). *Journal of Historiography*, 2, 1, 13-36. doi: 0000-0001-9064-0789.
- Kubat, E. (2019). Köy enstitülerinden mezun öğrencilerin enstitülerin eğitim programıyla ilgili görüşleri: Bursa örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Küçüksüleymanoğlu, R., Emen, N, Polat, G. (2019). İmam hatip liselerinin misyon, vizyon ve değerler bağlamında karşılaştırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3, 2, 14-28.
- Önder, M. (2012). Toplumsal değişim sürecinde Düziçi köy enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Öner, Ö., Türkoğlu, M. E. (2020). Eğitim denetimi alanındaki lisansüstü tezlerin incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 39, 1265-1285 doi: <https://doi.org/10.46928/iticusbe.798949>
- Pope, C., Ziebland, Z., Mays, N. (2006). *Analysing qualitative data: qualitative research in health care, 4th Edition*, 63-81.
- Saban, A. (2009). Çoklu zekâ kuramı ile ilgili Türkçe çalışmaların içerik analizi. *Education*, 17, 4, 299- 315.
- Şenyurt, S., Özkan Özer, Y. (2017). Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin tematik ve metodolojik açıdan incelenmesi. *İlköğretim Online*, 16, 2, 628-653.

- Şeren, M. (2008). Köy öğretmen yetiştirme yönüyle köy enstitüleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 1, 203-226.
- Şimşek, G. Mercanoğlu, C. (2018). Bir “planlama örneği” olarak köy enstitüleri deneyimi. *Planning*, 28, 3, 261-281.
- Tosun Sümer, E. Güven, M. (2018). Okul psikolojik danışmanlarıyla ilgili lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Journal of International Social Research*, 11, 60, 794-801.
- Ulusavaş, M., Şahin, B., DüNDAR, Ş. ve Özçelik, Ö. (2006). Öğretmen yetiştirme sistemimizde çocuk hakları bakımından bir değerlendirme (Kepirtepe köy enstitüsü örneği). *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 155-176.
- Varol, T. A. (2020). Köy enstitüsü sisteminin tarihsel temelleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldız, N., Akandere, O. (2017). Köy enstitülerinin ideolojik yapısı. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 17, 35, 278.
- Yin, R. (2003). *Case study research: design and method*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Yücel, H. A. (1993). *Milli eğitimle ilgili söylev ve demeçler*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Education is one of the most discussed and valued issues all over the world. A good education is possible in a good school, by qualified teachers. Qualified teachers are trained in well-established and modern educational institutions. Societies with qualified teachers have a rich history and experience in teacher training. Turkish Education History has a rich history and experience in teacher training. One of these experiences was the Village Institutes. Village Institutes are educational institutions that were opened with a model specific to Turkey by making use of the experiences available in various countries of the world in order to produce a pragmatic solution to the education and development problem of the rural areas in the first years of the Republic (Koç, 2020; Kirby, 1962).

Many theses and articles have been studied on Village Institutes. However, it is seen that these studies are unaware of each other and scattered. There is a need for a collective evaluation of these studies. It is considered important to evaluate the articles and theses written on Village Institutes as a basis for further studies and to shed light on them. Based on this importance, in this research, a general evaluation of the postgraduate theses on Village Institutes in Turkey made in the last 10 (2011-2020) years has been made. The study group of this research consists of postgraduate theses prepared in the last 10 (2011-2020) years on Village Institutes in Türkiye

The main purpose of this research is to create a general profile of postgraduate theses on Village Institutes in universities in Türkiye. In order to achieve this aim, postgraduate theses prepared/written on Village Institutes were examined in terms of certain variables. In the research, answers were sought to the following questions: What are the topics covered in postgraduate thesis studies in general? How is the distribution of graduate thesis studies by years and levels (master's and doctorate)? How is the distribution of graduate thesis studies among universities, institutes and departments?

Methods

Data related to the research were collected through document review. Document review is a systematic examination of the data sources within the scope of the research. The data obtained from the theses were analyzed by content analysis technique. In content analysis, similar data are brought together within the framework of certain concepts and themes, reported and presented to the reader in a plain and understandable language (Yıldırım ve Şimşek, 2016; Karasar, 2007; Yin, 2003).

In order to reach the theses in the study group, a search was made on the Higher Education Council (YÖK) National Thesis Center website (<https://tez.yok.gov.tr/NationalTezMerkezi/>). As a result of the search, 43 theses were found. Two of these theses were not included in the study group, since they were not included in the scope of the research (different subjects were studied under the title of Village Institutes). The data related to the research were produced from 41 theses. The data related to the research were collected using the "Thesis Review Form". The data collected using the "Thesis Review Form" were analyzed by transferring them to the Excel (2016) package program.

In the research, it was concluded that the most postgraduate thesis studies on Village Institutes were made on the Village Institutes (example) opened in Turkey. This result can be explained by the situation of working in another institute or province, an example that students encountered while searching the literature on "Village Institutes" in the process of determining the thesis topic. Such studies are encountered in almost all disciplines (Küçüksüleymanoğlu et al., 2019). It has been determined that most of the postgraduate theses examined in the research were prepared between the years of 2017-2020. This result can be explained by the fact that the subject of Village Institutes started to work in many universities, including foundation (private) universities.

Discussion and Conclusion

It has been determined that the postgraduate thesis studies on Village Institutes in Turkey are mostly done at the graduate level. Similar findings related to this result have also come to the fore in article studies on the evaluation of postgraduate thesis studies in other fields. In the research conducted by Aydın et al. (2018); It has been found that the theses produced at the master's level are more numerous than the theses produced at the doctoral level. In the research, it was concluded that postgraduate theses on Village Institutes were mostly studied in State Universities. This situation can be explained by the numerical superiority of State Universities over foundation universities. In the research, it was seen that the most postgraduate thesis studies on Village Institutes were prepared within the Social Sciences Institute.

In the research, it was concluded that postgraduate theses on Village Institutes were mostly studied in State Universities. This situation can be explained by the numerical superiority of State Universities over foundation universities. Similar findings supporting this result were also obtained in the study by Saban (2009). The fact that the number of state universities is higher than the number of foundation universities in our country is also reflected in the number of researches (Karakoç et al., 2018).

This result can be attributed to the large number of Social Sciences Institutes and the diversity of departments within them. In the context of the department, most theses were produced within the scope of "Educational Sciences". The fact that the subject of Village Institutes has been studied intensively especially in recent years and that these studies are mostly carried out in the Department of Educational Sciences can be explained by the fact that the problems related to the teacher training process are again on the agenda of the academicians working in this field.